

u odgovor na pesnikovo pismo

srba mitrović

ŠETNJA

Pred crkvom su izložena dobročinstva
Tollikih naraštaja. Na bregu je poviše sela,
Med' borjem, na kamenu – jasna
Slika beskraja.

Topi se krst u treperu vazduha,
Grobne terase naniže vode,
Mir onima što večnosti su žudni,
Inače –
Deponija.

Projekt je to smislen,
Asfaltna traka tu se završava;
Dalje se makija do pasa sili,
Ostala moć pripada čempresima,
Letilici kratko,
Bogu.

U selo kreni,
Pun praznih reči i slatkih pozdrava.
Tvoj vinograd je zreo. Vino ćeš kupiti
I plandovati uz svoju muku
Na kamenu što se kao so kruni
U mesne zemljane ugrize.

MISLEĆI NA HAJNRIHA ŠLIMANA

Siromah sin pijanog raspopa,
Čim ču: Troje nema, utuvi –
Moraće da kopa.
U blesku mita nasluti
Stvarne zidine grada, istinsko predanje,
Ali i poziv sopstvene sudbine,
Silu
Budućih otkrića.

U nepodnošljivoj opsesiji poverova
U čistu doslovnost stihova,
Čitao ih je (iznova i iznova),
Nasuprot znalcima
Sričući –
Radno uputstvo.

Međutim, znao je i neopozivu logiku
Da zadato pregnuće,
Iziskuje stvarnu moć među ljudima:
Tapiju i pušku, mnogo ruku,
Bljuktavu snagu novca,
A da ipak na kraju, pored svega,
Ostaje
Slepa pretpostavka
Pre izmeštanja bregova.

Oh, misli se svojoj prikloniti,
Od nje se najpre mora pobeći –
U snovima zagubi se mera;

Ne požele da mu veruju, niti
Da mu šta udele,
Uz abak i knjigu skupljao je blago:
Trgovački pomoćnik s amsterdamske mansarde
Predstavnik, pa carski trgovac u Moskvi,
Nakupac u Kaliforniji, za zlatne groznice,
Špekulant oružjem u krimskom ratu –
Behu to mučne stepenice
Da berat od sultana kupi.

Čitavo vreme pokoran predrasudama
Ispunjavao je dužnosti muža, roditelja,
Gračanina,
A sve što je kao veru čuvao,
Bilo je u njemu
I daleko –
Pod Hisarlikom.
I evo dana kada izazva sudbinu,
Licem se okrenu cilju,
Uze svoju Grkinju i obali Azije pride,
Da čitav život, zaborav otškrinut zaboravom,
Venča zrelinom vizije.

Moraće da se privikne
Da nasuprot jarkih slika mašte
Gleda uboga ostatke u rovu

I čita grubi rukopis zaborava,
Pa kada pepeo, krv i kal
Spere sa trojskog kamena,
Skejska kada prekorači vrata,
Otkriće grad
Sve dublji na stablu vekova
I riznicu što kralju ljudi promače.

1980.

U ODGOVOR NA PESNIKOVO PISMO

Uporedo s prošlošću i ovaj dan se boči –
Živa utvara i opipljiv san. Mikstura
Od juče, ishlapela ili nešto jača?
Ako sam bez odbrana pred iskrazanim slikama,
Bez odbrane sam i pred ritamskim sledom
Kojim ih primam, ili koji im dajem možda,
Reditelj ako ne roditelj mutnoga prikazanja
Što se ubrzo u gledaoca samotnog pretvara,
Potom u zaboravnog svedoka.

Tvoje pismo

Čitam kao horoskopsko proricanje
Koje se tumači i zaboravlja
Da zatim istina deluje. Neka.
Namena niti smeta, niti koristi,
Tako i pismo biva pesma, kao i bilo šta
Što svrhu ispunjava i napušta,
Bijak uzrasla na neprokrčenoj stazi
U divljini, gde drhte majušna krilica buba
Rad nepresušne dovoljnosti vremenskih titraja.
Tolika je i najveća namera i slavljeni podvig
I uboga pesnikova smrt i krajak nepomenute drame
Tollikih nerođenih što ih tek okrznu
Taman zrak krvi. Zato je pevati lako
Dok glas je živ da pesmu prevede
Kao slepog starca na drugu stranu ulice.
Ali nek je živ, nek je oslonjen
Na ruku trenu, nek želi to što se
Od sebe ostvaruje kao čin prastare drame.
Ja boljih reči ne znam od reči pri susretu
Onih koji se znaju ili bar žele to.
Prvo se rečima od starine zdrave
Da dobru volju pokažu i najčešće –
To je sve. Više može li se,
Naliči nevremenu, govoru bogova, ali
I to bude u času
Kada svet ne prestaje
Da divi se sebi.

Dakle izmenjujemo pozdrave,

O zdravlju evo te pitam, ponavljam
Ono što čitam u tvojoj poruci, a to
Što pesma je duga samo je dokaz pažnje
I usamljenosti, svih dana što naviru
Iz iste postojbine. Svetlost je to davna
Sa dalekih zvezda što evo stiže
U ponovno viđenje. Nevidljivo bi
Da dozove, oblak nad žudnim glavama
Onih što u paklu ne prepoznaju oblike
U talogu ispijene kafe. Prikaze prošlosti
Slučene a nejasne, pužu s lica na lice
Pre no se rasplinu kao mig oštre
Natuknice, ogovaranja, prazne reči
Tamničkih maštanja. I kažeš to
Živ među živima, ili mrtav koga
Ostavljaju mrtvi, il' samo ja tako
Razumem to baveći se sobom.

Početak

Jest nerazumevanje, jer postojeći jezik
Samo je signal, poziv u pomoć, uzvik
Olakšanja ili mumlanje nakon dobrog zalogaja.
Svakako da je neophodan tako sa svim muljem
Koji dugo vuče, slaže, kida. Al' jednom
Posle velikog zemljotresa, kada se
Vododelnice poremete, tvoj izvor
Neka bi bio reka dok sledi prirodan pad,
Crta korito, sliv svojoj prima i troši
Živodajne vode za druge, sve tamo do velikog
Okeana, oduvek što bez izbora
Svaku kap prima i vraća je
U podsmešljivoj buri
Pokretom iskonskim, dalekim,
Kako i mi svoj dah pružamo
Tamo i natrag
Do galaktičnog jezgra.

Pa najzad eto počasnog mesta, uskog,
Gde stoje poslovice, odakle sunce zrači
I prošlost probuđena mami samrtniku osmeh:
Noć, kraj, san, vrtlog – da pokaže se
Uzaludnost reči i nužnost krika
Koji je zapravo toliko sličan
Običnom tresku vrata jednoga letnjeg dana
Dok povetarac pre oluje
Tek fini prah čarlja.
1982.